

Література.

1. Управління ризиками банків [Текст] : монографія у 2 томах. Т. 1 : Управління ризиками базових банківських операцій / [А.О. Єпіфанов, Т.А. Васильєва, С.М. Козьменко та ін.] / За ред. д-ра екон. наук, проф. А.О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т.А. Васильєвої. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. – 283 с. 5
2. Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз банківської діяльності : [навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.]. / І.М. Парасій-Вергуненко. – К. : КНЕУ, 2003. – 347 с. 7
3. Примостка Л.О. Банківські ризики : теорія та практика управління [Текст] : монографія / Л.О. Примостка, О.В. Лисенюк, О.О. Чуб; Мін-во освіти і науки України, ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2008. – 456 с. 8
4. Севрук В.Т. Банковские риски [Текст] / В.Т. Севрук. – М.: Дело, 1995. – 72 с. 9

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМ КАПІТАЛОМ

Пантелей А. П., студентка

*Науковий керівник: Ткаченко Ю. В., к.е.н., доцент
Черкаський державний технологічний університет*

Розвинута банківська діяльність є однією з ключових показників сучасного економічного розвитку держави. Кризові явища, які спостерігаються останнім часом на світових фінансових ринках, породили не тільки пильну увагу до банківського сектору, а й до проблем капіталу банку, його регулювання і управління. Безумовно, з тим що склалися несприятливі умови для банківського бізнесу в першу чергу пов'язана нестабільність світового фінансового ринку, стрімкі зміни цін на нафту, але разом з тим аналіз вітчизняної банківської справи показує, що нестійкість банків визначається низькою якістю банківського менеджменту. Однак необхідність управління капіталом банку зумовлена як увагою з боку наглядових органів, так і внутрішньою потребою самих банків, тому що від розміру капіталу банку і його структури багато в чому залежать можливості збільшення вкладень в економіку країни і розширення спектра послуг, що надаються клієнтам банку.

Окремі питання економічного змісту, формування та оцінки капіталу банку розглянуті в роботах таких вітчизняних учених, як

О.П. Антіпова, В.В. Кисельов, О.І. Лаврушин, А.М. Проскурін, А.Ю. Сімановський, В.Е. Черкасов та ін.

В системі головних економічних цінностей банків і банківської системи в цілому, які визначають потенціал і темпи їхнього ефективного економічного розвитку, важлива роль належить капіталу. Капітал дає можливості банку здійснювати розширення активних операцій і забезпечує достатній рівень конкурентоспроможності як узагальнюючого показника стійкості та дієздатності кожного банку зокрема та банківської системи в цілому.

Капітал у сучасній економічній системі – це не тільки вартість або майно, що приносить дохід, а й об'єкт певних економічних відносин, при здійсненні яких він служить критерієм оцінки бізнесу.

В.В. Кисельов дає визначення капіталу банку таким чином – це кошти, які внесені власниками банку і складаються в основному зі статутного та інших фондів, резервів, а також нерозподіленого прибутку [1, с. 83]. У даному випадку відбувається ототожнення таких понять як власні кошти банку і власний капітал.

Однак, як показує практика, власні кошти банку далеко не завжди еквівалентні власному капіталу банку.

Наприклад, власні кошти банку включають всі пасиви, утворені в процесі внутрішньої діяльності банку (всі резерви, фонди), в той час як далеко не всі статті таких пасивів складають власний капітал. Інший підхід визначає, що капітал банку – це величина, яка визначається розрахунковим шляхом, та включає ті статті власних і залучених коштів, які за економічним змістом можуть виконувати функції капіталу банку [1, с. 83].

Процес управління капіталом банку, як і будь-який процес управління, є сукупністю різних заходів спрямованих на досягнення поставленої мети. Основною метою управління банком є досягнення максимального рівня прибутку. Але отримання великого прибутку супроводжується наявністю значного ризику. Тому більшість економістів сходяться на думці, що основною метою управління капіталом банку є не тільки залучення грошових коштів вкладників та інших кредиторів і визначення необхідної величини капіталу для розширення діяльності, а й формування оптимальної структури банківського капіталу, яка дозволяє дотримуватися прийнятому балансу між прибутковістю і ризикованістю.

Необхідність управління власним капіталом банку походить з його сутності і обумовлена функціями, які він виконує.

Так, групою американських фахівців виділяються три основні функції капіталу банку:

1) захисна – виникає у зв'язку з тим, що частка залучених коштів в діяльності комерційних банків значно вище, ніж в діяльності інших підприємств, а, отже, значна частина активів (близько 85 %) фінансується вкладниками банку, тому власник повинен захищати їх інтереси;

2) оперативна, полягає в придбанні необхідних для здійснення банківської діяльності будівель і устаткування, а також у створенні резервів на покриття непередбачених збитків;

3) регулююча функція безпосередньо пов'язана із зацікавленістю суспільства в особі наглядових державних органів у стабільній та надійній банківській системі.

Більшість економістів схильна визначати величину «достатності капіталу». Достатність капіталу – це здатність банку захищати кредиторів і вкладників від непередбачених збитків, які може понести банк у процесі своєї діяльності залежно від розміру різноманітних ризиків [1, с. 83].

У банківській практиці існують різні способи визначення достатності капіталу, але найбільш поширеним є метод визначення капіталу за міжнародними стандартами – Базельська угода про конвергенцію капіталу [2].

З метою забезпечення стабільної діяльності банків України, правління НБУ постановило затвердити зміни до Інструкції «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні», в якій йдеться про те, що банки, які мають регулятивний капітал менше 120 млн. грн., зобов'язані збільшити його до цього розміру [3].

За прогнозами, дрібні банки в боротьбі за частку на ринку можуть знизити достатність капіталу, тому що таке агресивне нарощування капіталу загрожує стійкості кредитних організацій з низькою рентабельністю, тобто дрібним банкам, що зосереджені в обласних центрах і крупних містах. Це закономірно, бо власники, які підтримали свої банківські активи капітальними вливаннями, кредитами по яким необхідно платити відсотки, стануть ще наполегливіше вимагати віддачі від своїх інвестицій. Як вважають спеціалісти, у найближчій перспективі саме по собі збільшення достатності банківського капіталу до такого рівня не несе системних ризиків для банківської системи, проте у поєднанні зі збитковістю поточної діяльності або з великим обсягом довгострокових активів, може підірвати стійкість окремих кредитних організацій.

Підсумовуючи сказане, слід відзначити, що капітал – це самозростаюча вартість і необхідно здійснювати планування та контроль його зростання. НБУ, як головний контролюючий орган, повинен розробляти нормативи для комерційних банків ґрунтуючись на конкретних економічних реаліях, оскільки нашій країні ще рано рівнятися на розвинені європейські держави, до яких так прагне Україна. Основною метою управління власним капіталом банку повинно залишатися досягнення певного рівня його достатності, шляхом реалізації комплексу заходів та інструментів, відображених у банківській стратегії як на мікрорівні, так і на макрорівні банківської системи. Якість управління банківським капіталом безпосередньо впливає на якість банківського менеджменту, а відповідно на стан банку в цілому, а також визначає найважливіші пропорції обсягів споживання, інвестування та заощадження для країни в цілому.

Література.

1. Козачок К.В. Актуальні аспекти управління достатністю капіталу банку [Електронний ресурс] / К.В. Козачок // Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/KNP/2012_222/knp222_82-85.pdf.
2. Базель [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki>.
3. Інструкція «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні», затв. постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.2001 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01>.

УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Цимбаленко О. О., студент

*Науковий керівник: Захарченко В. І., д.е.н., професор
Черкаський державний технологічний університет*

Ефективне управління ліквідністю є однією з найважливіших проблем у діяльності кожного комерційного банку. Особливо актуальна вона для українських банків, адже об'єктивні економічні умови: нестабільна ресурсна база, обмежений кредитно-інвестиційний ринок – надзвичайно ускладнюють завдання ефективного управління ліквідністю.